

OBSAH

	10	ČASOVÁ OSA (1918–1944)
	12	RODOKMEN: KIENOVÉ, FRANKLOVÉ, STRÁNSTÍ
	15	VRÁTTE MI MÉ DNY!
	35	JSEM OKAMŽIK, CO POZNÁVÁ SÁM SEBE
VŠICHNI HO POVAŽOVALI ZA MALÉHO GÉNIA	37	Bzenec. Dům Franklů. Zásnuby
	45	Varnsdorf. Narozeniny Franze Petera. Myslel si, že děti nosí čáp. Od roku do tří let. Franz a Gina. Dobře hrál na klavír... neustále pořádal nějaká představení... a hodně kreslil. Léto v Bzenci. Varnsdorfská škola. Bitva na Bílé hoře
GRAFİK A MALÍŘ, RÉTOR A BÁSNÍK	55	Brno. Dům na Cejlu 57. Redka
	61	J sme fotografií Boha stomilionkrát reprodukovanou. Galerie slavných. Kresby podle fotografií. Mocná síla sportu
	66	Ambice mláde. Sny o lásce
	70	Suma sumárum. Neděle
	73	Ozvěna kroků
	75	Válka. Kariéra závodního koně
MÁM TĚ RÁD, PRAHO	79	Život v metropoli
	83	Akademie výtvarných umění. Ateliér profesora W. Nowaka
	86	Officina Pragensis Huga Steinera-Prag
	92	Hanička
	94	Divadlo a hudba
	100	Protektorát. Hachšara. Pohyby života staly se mechanickými
	118	Ach, že existuješ!
	122	Officina Pragensis Jaroslava Švába. Nezapomínejte na knihu – je posilou, útěchou a zdrojem moudrosti. Rodina Welsova
	142	Bereme se v jednu!
	144	Rodina Stránských. Energie tvorby
	152	Výstava Officiny Pragensis 7. až 29. července 1941
	156	Kurzy ve Vinohradské synagoze
	161	Říjen 1941 – začátek konce. Deportace pražských Židů do Lodže
TEREZÍN	163	5. 12. 1941 – Vyhláška židovské samosprávy ghetta
	165	Skici z pleneru
	170	Kreslárna
	176	Rodinný tým
	180	Žáci
	182	Rozemíláme minuty v mlýnici dnů
	184	Portréty
	192	Umění pro umění
	194	Skici z koncertů. Gideon Klein
	198	Pláčící smích a smějící se pláč. Karel Švenk. Gustav Schorsch
	203	Kouzelné zrcadlo
	204	Císař Atlantidy. Viktor Ullmann
	206	Žalm z Babylonu
	208	Ta tvář je má, ten hlas je můj
	213	Krátké biografie
	235	Prameny
	237	Bibliografie

ČASOVÁ OSA (1918–1944)

17. února: Svatba Olgy Frankové a Leonarda Kiena v Bzenci.	1918	28. října: Vyhlášení Československé republiky. 9. listopadu: Vyhlášena Německá republika. 11. listopadu: Konec první světové války.
1. ledna: Ve Varnsdorfu v domě č. p. 1862 na rohu Hauptstraße a Schloßgasse se narodil Franz Peter Kien.	1919	28. června: Podpis Versailleské smlouvy o znovuzrozdělení Evropy ve prospěch vítězných mocností a o demilitarizaci Německa.
První hodiny kreslení a hudby.	1924	3. června: Zemřel Franz Kafka.
Kien začíná navštěvovat varnsdorfskou obecnou školu ve třetím okrsku.	1925	V Praze je založeno Osvobozené divadlo. 18. července: Vychází kniha Adolfa Hitlera „Mein Kampf“.
17. února: Umirá Edmund Kien, bratr Leonarda Kiena a majitel firmy Edmund Kien.	1928	27. srpna: Briand-Kelloggův pakt o odmítnutí války jakožto nástroje národní politiky byl podepsán v Paříži. 31. srpna: Premiéra Brechtovy „Zebrácké opery“ v Berlíně.
Kien úspěšně končí obecnou školu a přechází do prvního ročníku realky. V prosinci se s rodiči stěhuje do Brna.	1929	Začátek světové hospodářské krize, jež v Československu postihla především pohraničí s převážně německým obyvatelstvem.
Začíná chodit do prvního ročníku německé realky v Brně. Vstupuje do sionistické organizace mládeže Techelet-lavan.	1930	23. ledna: Člen německé nacistické strany Wilhelm Frick se poprvé stává členem německé zemské vlády v Durynsku.
Účastní se výstavy karikatur.	1932	V Německu vládne politický chaos. Postupně se nejsilnější politickou stranou stává NSDAP.
Studuje v tercií brněnské realky.	1933	30. ledna: Nástup Hitlera k moci. 27. února: Požár budovy Říšského sněmu. 24. března: Německý parlament schvaluje zákon o dodatečných pravomocích, který de facto anulace výmarskou demokracii. 10. května: Veřejné palení knih v Berlíně.
Začíná chodit na kreslení do brněnské realky.	1935	19. května: Sudetoněmecká strana Konrad Henleina (SdP) získává ve volbách do československého parlamentu 44 mandátů ze tří set a stává se nejsilnější německou stranou v Československu. 15. září: V Německu jsou schváleny norimberské rasové zákony. 14. prosince: Tomáš Garrigue Masaryk abdikuje. 18. prosince: Československým prezidentem se stává Edvard Beneš.
9. června: Skládá s vyznamenáním maturitu. 20. června: Začíná studovat malířství na přípravce Akademie výtvarných umění v Praze. Stěhuje se do Prahy, bydlí na Masarykově koleji. 6. října: Poprvé publikuje v Prager Tagblattu.	1936	7. března: Německá vojska obsazují demilitarizovanou oblast Porýní. 17. července: Začíná občanská válka ve Španělsku. 1. srpna: Hitler zahajuje olympijské hry v Berlíně, jichž se účastní zástupci 49 zemí.
Přechází na grafickou školu Officina Pragensis Huga Steinera-Prag. Začíná navštěvovat scénaristické kurzy při svazu filmařů. Říjen: Účastní se skupinové výstavy v divadle E. F. Buriana.	1937	26. dubna: Německá letadla z intervenčního sboru Legion Condor během těžkého tříhodinového bombardování srovnávají se zemí město Guernica ve Španělsku. 19. července: V Mnichově je zahájena výstava „Zvrhlé umění“. 14. září: Umríí Tomáš Garrigue Masaryk.
Končí scénaristické kurzy. Zúčastňuje se studentské výstavy Officiny Pragensis (28. 5. až 12. 6.) Ministerstvo školství kupuje jeho obrazy.	1938	12. března: „Anšlus“ Rakouska. 21. května: Napětí na česko-německých hranicích, částečná mobilizace československých branných sil. 30. září: Německo, Itálie, Velká Británie a Francie podepisují Mníchovskou dohodu, v jejímž důsledku Československo odstupuje pohraniční území s převážně německým obyvatelstvem. 1. až 10. října: Prohlašuje obsazení odtržené pohraničí Německem. 5. října: Edvard Beneš odstupuje z prezidentského úřadu. 6. října: Vyhlášena autonomie Slovenska. 9. až 10. listopadu: Masové pogromy proti Židům (Křišťálová noc) v Německu a Rakousku.
Březen: Opouští Akademii výtvarných umění, hledá možnost úniku za hranice. Zapíše se do Hechalucu. Červen: Letní tábor hochšary. Účast na studentské výstavě Officiny Pragensis (16. 6. až 7. 7.) 1. září: Rodiče se stěhují z Brna do Bzence. 5. října: Pokouší se pokračovat ve studiu na Akademii. Listopad: Seznámení s Ilse Stránskou.	1939	15. března: Německá vojska vstupují do Prahy. 16. března: Čechy a Morava jsou prohlášeny za „říšský protektorát“. 21. června: Protektor von Neurath vydává vyhlášku vylučující Židy z hospodářského života protektorátu. De facto začínají platit norimberské zákony. 12. července: Židům je zakázáno navštěvovat německé školy v protektorátu. 15. července: V Praze vzniká Ústředna pro židovské vystěhovalce (Zentralstelle für jüdische Auswanderung), kterou zpočátku řídí Adolf Eichmann. Srpen: Vyhlášky protektorátních úřadů o úpravě vztahů mezi Židovským a nežidovským obyvatelstvem. 1. září: Přepadení Polska Německem – začátek druhé světové války. 19. října: První transport židovských vězňů z Moravské Ostravy přijíždí do tábora v Nisku.

<p>Vyučuje v Alijaj hanoar. Účastní se studentské výstavy Officialy Pragensis (7. 6. – 1. 9.).</p> <p>Letní tábor hochiary (16. 6. – 27. 7.).</p> <p>1. října: Svatba s Ilse Stránskou.</p> <p>1. října: Začíná vést grafické kurzy ve Vinohradské synagoze.</p>	1940	<p>Březen: Všechny osoby podlehlící norimberským zákonům se musí přihlásit do židovské náboženské obce.</p> <p>13. dubna: Tábor v Nisku je uzavřen. Převízní vězni jsou přesunuti do Moravské Ostravy nebo do Vidně.</p> <p>27. dubna: Zřízen koncentrační tábor Osvětim I, kam vzápětí přijíždějí první (polští političtí) vězni.</p> <p>5. srpna: Židovským dětem v protektorátu je zakázáno navštěvovat veřejné i soukromé školy s českým vyučovacím jazykem.</p> <p>13. září: Židé si nesmějí pronajímat byty, jen pokoje v bytech, které jsou již obydleny Židy.</p>
<p>V lednu začíná druhý kurz grafiky, denní a večerní.</p> <p>4. prosince: Kien je deportován do Terezína transportem J (označován také Ak 2). Začíná pracovat v kreslímě Technické kanceláře.</p> <p>Seznamuje se s Helgou Wolfensteinovou.</p>	1941	<p>22. června: Německo přepadá Sovětský svaz.</p> <p>1. září: Všem Židům od šesti let je nařízeno nosit žlutou hvězdu na levé straně prsou. Nařízení vstupuje v platnost 19. září.</p> <p>3. září: Přislušníci SS s použitím plynu Cyklon B zavraždí v bloku 11 koncentračního tábora Osvětim I na šest set sovětských a 250 polských vězňů. Zkouška byla shledána úspěšnou.</p> <p>27. září: Reinhard Heydrich je jmenován zastupujícím říšským protektorem v Čechách a na Moravě.</p> <p>říjen: Uzavírají se všechny synagogy v protektorátu.</p> <p>Začíná výstavba koncentračního tábora Osvětim II-Březinka (Auschwitz II-Birkenau).</p> <p>16. října: První transport do lodžského ghetta.</p> <p>17. října: Terezín je definitivně potvrzen jako lokalita vhodná pro vybudování ghetta.</p> <p>24. listopadu: První transport do Terezína, tzv. komando výstavby (Ak 1, 342 osob).</p> <p>4. prosince: Do Terezína přijíždí druhý transport J (nazývaný též Ak 2, tisíc osob) a stáň ghetta (transport St, 23 osob). Stáb vedl Jakob Edelstein, který byl jmenován prvním židovským starším v ghettu.</p> <p>7. prosince: Japonci útočí na Pearl Harbor.</p> <p>11. prosince: Německo vyhláší válku USA.</p>
<p>Kien dále pracuje v kreslímě Technické kanceláře.</p> <p>16. července: Do Terezína je deportována Ilse.</p> <p>30. července: Do Terezína jsou deportováni také Ilšini rodiče Karl a Marta Stránsní.</p> <p>Během jara a léta Kien píše divadelní hry „Medea“ a „Loutky“ a básnický cyklus „Mor“.</p> <p>Možná se účastnil práce na scénáři prvního nacistického propagandistického filmu o terezínském ghettu.</p>	1942	<p>9. ledna: První transport z Terezína. Tisíc vězňů odjíždí do Rigy.</p> <p>10. ledna: První poprava. Popraveno je devět vězňů za různé nicotné „přestupky“ proti táborové řádě.</p> <p>20. ledna: Konference ve Wansee jednala o dalším postupu při „konečném řešení židovské otázky“.</p> <p>26. února: Druhý transport. Popraveno je sedm vězňů za další „přestupky“.</p> <p>20. března: V Osvětimi II-Březince je uvedena do provozu první (nejprve provizorní) z plynových komor, v nichž bude zlikvidováno více než milion Židů.</p> <p>27. května: Atentát na Heydricha a začátek vlny represí proti Čechům a Židům.</p> <p>10. června: Třicet terezínských vězňů je vysláno do Lidic, aby tu kopali hroby pro povražděné místní občany, kteří se stali oběťmi msty za Heydrichovu smrt.</p> <p>21. srpna: Začíná Stalingradská bitva.</p> <p>Září: Vlka transportů z Německa a Rakouska. Počet obyvatel ghetta dosahuje maxima – 58 491 vězňů. 5626 lidí řije na podláh kasáren. V září v Terezíně umírá 3941 lidí.</p> <p>říjen: Filmový štáb, který vede SS-Obersturmführer Otto, začíná natáčet první propagandistický film. Natáčení končí v polovině listopadu.</p>
<p>Kien nadále pracuje v kreslímě Technické kanceláře.</p> <p>31. ledna: Do Terezína jsou deportováni také Olga a Leonard Kienovi.</p> <p>Květen: Gustav Schorsch inscenuje Kienovy „Sabbatí Zwi“.</p> <p>28. září: Veřejné předčítání dramatu „Sabbatí Zwi“.</p> <p>Listopad – prosinec: Vzniká „Strašný sen“, „Na hranici“, libreto k opeře „Cisaj Atlantidy“ a pohádka „Pět velikánů“.</p> <p>Prosinec: Veřejná produkce písňového cyklu „Mor“ Gideona Kleina podle stejnojmenného básnického cyklu Petra Kiena.</p>	1943	<p>2. února: Od tohoto dne jsou deportace z Terezína na sedm měsíců pozastaveny.</p> <p>2. února: Německo prohrává Stalingradskou bitvu, což je počátek jeho definitivní porážky.</p> <p>21. dubna: Činnost zahajuje Banka židovské samosprávy, která vydává 53 milionů ghettkorun.</p> <p>1. června: Je dokončena železniční vlečka Bohušovice – Terezín o celkové délce 2,8 km. Do ghetta přijíždí první vlak.</p> <p>6. září: Do Osvětimi II-Březinky je odesláno 5007 vězňů (první transport do „rodinného tábora“).</p> <p>9. listopadu: Jakob Edelstein zatčen.</p> <p>11. listopadu: Sčítání vězňů v Bohušovicích katlíně.</p> <p>15. a 18. prosince: Do „rodinného tábora“ v Osvětimi II-Březince je deportováno dalších 5007 vězňů.</p>
<p>Kien stále pracuje v kreslímě Technické kanceláře.</p> <p>Hodně kreslí, podílí se na výstavě terezínských výtvarníků. Účastní se „zkrášlovací akce“.</p> <p>12. října: Karl a Marta Stránsní jsou deportováni do Osvětimi (transport Eq).</p> <p>16. října: Kien je se ženou a rodiči deportován do Osvětimi (transport Er).</p> <p>Osvětimské muzeum tvrdí, že se jeho jméno nepodařilo dohledat na seznamu „práce schopných“ vězňů, kteří byli posláni do tábora.</p> <p>Proto lze předpokládat, že okamžitě po svém příjezdu 18. října 1944 byl Franz Peter Kien zavražděn v jedné z plynových komor.</p> <p>Nicméně neidentifikovatelný zdroj tvrdí, že zemřel až koncem října na nespecifikovanou nemoc.</p>	1944	<p>Leden až červen: Vrcholí „zkrášlovací akce“ před plánovanou návštěvou delegace Mezinárodního výboru Červeného kříže v Terezíně.</p> <p>Noc z 8. na 9. března: Věžlové ze zájlových transportů z terezínského ghetta do „rodinného tábora“ jsou hromadně zavražděni.</p> <p>6. června: Invaze spojenečků v Normandii, otevření druhé fronty.</p> <p>23. června: Do Terezína přijíždí delegace Mezinárodního výboru Červeného kříže.</p> <p>10. až 12. července: Zavraždění posledních 6500 vězňů z „rodinného tábora“.</p> <p>17. července: Výtvarníci Bedřich Fritta, Otto Ungar, Ferdinand Bloch, Leo Haas a Norbert Troller jsou zatčeni za „propagandu hrůzy“, i s rodinami jsou dopraveni do Male pevnosti.</p> <p>16. srpna až 11. září: Natáčení druhého nacistického propagandistického filmu o terezínském ghettu.</p> <p>23. září: Zpráva o nadcházejícím transportu pěti tisíc pražských vězňů do nového pracovního tábora na Východě.</p> <p>28. září až 28. října: Deportace 18 402 vězňů do Osvětimi II-Březinky.</p> <p>2. listopadu: Zastavení provozu plynových komor v Osvětimi.</p> <p>Listopad až leden 1945: Na Himmlerův rozkaz jsou plynové komory postupně demontovány a vyhozeny do vzduchu.</p>